

פרשת וארא

ב' שבט תשי"ד
שנה ט"ו גליון תרצ"ג

עטרת שלוש

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ו

עטרת ראשנו

דברי תורה מב"ק אדמו"ר שליט"א

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הוֹי"ה. וְאָרָא אֶל אֲבִרְהָם
אֶל יֶצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי וְשָׁמַי הוֹי"ה לֹא נִדְעָתִי לָהֶם (ו ב-ג).

למה מתחילה כתוב אלהים ואח"כ כתוב הוי"ה

כבר עמדו המפרשים, למה מתחילה כתוב שם אֱלֹהִים שהוא מדת הדין, ואח"כ כתוב שם הוֹי"ה שהוא מדת הרחמים. ורש"י פירש וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה דבר אתו משפט, על שהקשה לדבר ולומר 'למה הרעותה לעם הזה'.

עד קבלת התורה היה העולם בצמצום ושבירה

והנראה לומר, דהנה תכלית גלות מצרים היה כדי שיקבלו בני ישראל את התורה, כמ"ש וַיֹּאמֶר כִּי אֵהִי עִמָּךְ וְזֶה לָךְ הָאוֹת כִּי אֲנִי שֹׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה (לעיל ג יב). וזה אמרו חז"ל במסכת בשבת (פח). אמר חזקיה, מאי דכתיב 'משמים השמעתה דין ארץ יראה ושקטה' וכו' (תהלים עו ט), אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה וכו', יום הששי ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם, אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו עיי"ש.

בקבלת התורה נמשך שם מ"ה עולם התיקון

נמצא ששלימות תיקון בריאת העולם שהיה מתחילה ע"י מדת הדין שהוא הצמצום אור אין סוף ושבירת הכלים של ז' ספירות התחתונות, הוא ע"י גלות מצרים כדי שיקבלו בני ישראל את התורה באמירת 'אנכי הוֹי"ה אלהיך' שהוא התגלות שם מ"ה המתקן את כל העולמות בחינת מדת הרחמים.

ישוב למה מתחילה כתוב אלהים ואח"כ כתוב הוֹי"ה

וזה מה שמרמזו כאן הכתוב מה שענה השי"ת למשה רבינו 'למה הרעותה לעם הזה', וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה היינו שמתחילה בריאת העולם עד קבלת התורה הוא הבחינה של הצמצום והשבירה בחינת אלהים דינים, אבל אח"כ בקבלת התורה יהיה התיקון בשם מ"ה, וזהו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הוֹי"ה באמירת אנכי הוֹי"ה יהיה עולם התיקון מדת הרחמים. ולכן עד קבלת התורה צריך להיות בדרך של צמצומים ושבירת הכלים.

האבות הקדו' לא השיגו ולא ראו התיקון בימיהם

ואח"כ מפרט הכתוב סדר השבירה והתיקון, וזהו וַאֲרָא בְּגִי' ד' פעמים שם ב"ן של כל הד' עולמות אבי"ע שבהם היה השבירה, אראה אֶל אֲבִרְהָם אֶל יֶצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב שצריכים לתקן הבחינה של בְּאֵל שַׁדַּי שהוא בחינת צמצום ודין, כמ"ש חז"ל (חגיגה יב). 'אני אל שדי' אני הוא שאמרת לעולם די. וְשָׁמַי הוֹי"ה שהוא שם מ"ה המתקן כל העולמות, לֹא נִדְעָתִי לָהֶם לא השיגו שלא ראו התיקון בימיהם.

מ"מ היה בימיהם קצת יחוד ו"ק דו"א עם המלכות

אעפ"כ היה בימיהם קצת יחוד של זו"ן, היינו רק יחוד ו"ק דו"א עם המלכות, וזהו וְגַם הִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ שֶׁהוּא יחוד של ו"ק דו"א, כמו שמביא כאן אא"ו רביה"ק מהרי"א מקאמרנא בספה"ק

בהיכל הברכה מלקוטי תורה לך, עם לתת להם את ארץ כנען שהוא השכינה.

בני ישראל העלו מ"ן עד בחינת אוון דא"ק

אבל עכשיו ע"י אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל היינו שהעלו מ"ן מניצוצי השכינה בחינת אֲנִי עד בחינת אוון דא"ק בחינת שָׁמַעְתִּי, שעל ידי חסרונו היה כל השבירה, ועכשיו נמשך ממנו למטה.

עיי"ו נמשך לבני ישראל מ"ה התיקון

לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי הוֹי"ה שֶׁהוּא שֵׁם מ"ה המתקן כל הד' שמות ב"ן דאבי"ע שהם הד' לשונות של הגאולה והוצאתי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֹתָם וְנִאֲלַתִּי אֶתְכֶם וְלִקְחַתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם. ועיי"ו יהיה בְּזֵרוּעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטַיִם גְּדִלִים הַמְשַׁכֵּת חו"ג דדעת הבונה את כל העולמות כנודע, ואח"כ וְהִבְאֵתִי אִתְּכֶם אֶל הָאָרֶץ לְגִילּוֹי הַשְּׂכִינָה. וְנָתַתִּי אֶתְּךָ לְכֶם מוֹרֶשֶׁה אֲנִי הוֹי"ה הכח לבני ישראל להמשיך תמיד שם מ"ה עולם התיקון.

ומ"מ המשכת שם מ"ה היה רק בקבלת התורה

אבל וְלֹא שָׁמַעְתִּי אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רִחַת שֶׁלֹּא הִיָּה לָהֶם כַּעַת בְּגוֹלוֹת הַמִּצְרַיִם בחינת רִחַת שֶׁהוּא שֵׁם מ"ה, מחמת וּמַעַבְדָּה קִשָּׁה מְקוּשֵׁי הַשַּׁעֲבֹד, אבל בקבלת התורה נמשך שם מ"ה ונתקן כל העולמות ביחוד זו"ן בשלימות.

רעוא דרעוין תשפ"ג לפ"ק

עטרת פיז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

וַיְדַבֵּר הוֹי"ה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיֹּצֵאם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (וי"א).

יוצום שדיבך אותם באחדות עם בני ישראל באהבה ובהתקשרות, ודיבך אותם אל פרעה מלך מצרים שבהכרח ירדו ממדריגתן, ודבקו בעצמם שם כדי להוציא את בני ישראל מארץ מצרים להוציא את בלעז של מלך מצרים מפיו, בהכרח שיהיה להם דביקות עמו. וכן [לקמן לד לב] **יוצום** דיבך אותם את עם כל אשר דיב"ר ה' בסוד [דב"ר הוי"ה בני"] ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, תורה של כל הנשמות אתו **בהר סיני** דיבך אותם לשורשם ולשורש תורתם. [וכן] **וירא אתם את בן המלך** יוצום דיבך אותם עם שורש נשמת יואש בן המלך מלכות בית דוד, והוא **לאמר** עם זה **הדבר** עם אשר בינה, וכשידבקו בעצמם, מסרו נפשם שיחזיר מלכות בית דוד למקומה, **יוצום** **לאמר** שדיבך אליו ישראל עם הקודש, ובוה לא תיראו יראות רעות עצבות ומרה שחורה אלהים אחרים, כי עובדי הבעל ואשרה הם תמיד פניהם למטה ביראה, ואינם מדברים, ואינם אוכלים,

ומרמזין הבריות שהם יראים, אבל עובדי השם תמיד בשמחה ובלב טוב, לעבוד השם בשמחה ובטוב ללב מרב כל אכ"ר, והוא יוצום שיהיה להם דביקות אמיתי בהש"ן, ולא תלכו אחר ההבל ושקר ויהבלו, רום יפרמו.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

וְאִמְרַת אֱלֹהֵי הוֹי"ה אֱלֹהֵי הַעֲבָרִים שְׁלַחֲנִי אֶלְיָךְ לְאָמַר שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֲדֵנִי כַמִּדְבָר וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כֹּה (וי"ט).

ויעבדני חסר ואו. כי לא נכנסו בוא"ו עד מתן תורה, כי באמת אם היה פרעה נכנע תיכף, היו מקבלין התורה מבחינות 'קרב את' (דברים ה כד) דמשה סיטרא דנוקבא, ואח"כ היו חוזרין למצרים לתקן בחינות שער החמשים, כי פרעה מלך מצרים כתר כולל כל המוחין והגוף כמבואר בליקוטי תורה, והיו מתקנין כל הניצוצין של כל המלכות, והיו מבררין עד בחינות חירות אמיתי, והיה משה משיח, והם היו עולין עד בחינות חירות, כמו שיהיה לעתיד בלע המות לנצח (ישעיה כה ח). ולא היו כאן שום רמאות חלילה, במה שאמרו לו 'דרך שלשת ימים נלך במדבר' (ח מג). אבל כיון שסירב, בהכרח להכותו עד שנטלו כל חיותו ממנו ומבחינתו, וכן הוא בפיוט של שביעי של פסח (בחורת הש"ן, שם חנו ביום השלישי לנסיעתם. וברביעי מתקנים כלים ומציעין בחמתם. ואמרו להם האוקטרין [השירים] במלתם. הגעתם תחום אשר קבעו לכם צוענים [מצרים] בטובתם. אשר אמרתם דרך שלשת ימים נלך ונשוב לעבודתם. וגאולים השיבו

לא יצאנו ברשותם. כי אם ביד רמה בעל כרחם שלא בטובתם), וק שם.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

וְשָׁמַעְתִּי קֶדֶת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמְךָ לְמַחֵר יְהִיֵּה הָאֵת הַנְּהָה (ח ט).

וזהו שטעמו ישראל רגע מן היסורין, ואח"כ ניתן פדיון נפשם המצרים תחתיהם. כי אלו המכות היו ראוי לבוא על ישראל, שיודעו מחטא דור המבול והפלגה וסדום, אלא שניתן דיון נפשם המצרים הרשעים.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

וְהַחֲשֵׁה וְהַתְּקַשְׁמֵת לֹא גַבְוּ כִּי אֶפְיִלֵת הַנְּהָה (ט ל).

והחש"ה הם כ"ב אותיות התורה והתפלה. ר"ל מי שלומד בכ"ב אותיות בתורה ותפלה, והכסמות שתלמיד חכמים אלו הם בעצמם כהה בשפלות הרוח דקדושה שלהם, וחושבים בעצמם שהם מלאים חטאים ועונות. אלו לא נבו לעולם על שום דבר קל, כי הקב"ה משגיח עליהם שלא יעלה עליהם שום דבר רע בעולם, ואם יאמר אדם, שיש תלמיד חכם שזולו מראה לו שיהיה עני, או צער גידול בנים, או חיים בצער ויסורים, לזה השיב הקב"ה **כי אפילות הנה** ר"ל פלאי פלאות נעשה להם, אלוף של עולם, ומלומד בנסים הם.

'בן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְאִוְלָם בַּעֲבוּר זֹאת הַעֲמֻדָה יִבְעֹר הָרֶאֱתָךְ אֶת פְּהִי וְלִמְעַן סֵפֶר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ (ט ט).

ואפשר נוכל לפרש פירוש על ספר בפתח ג"כ לשון מנין וחשבון. שכן בנינה שם שורש כל המדידה והשיעור והחשבון והמנין, בסוד חמשים שערי בינה, נודע בשערים בעלה (משלי לא כג), כל ח מה דמשער בלביה. ואמרו לי בלילה זאת בחלום, ענין השערים שצריך כל אחד לעבוד הש"י לפי מה דמשער בלביה, ולפי השעה שעומד, כך יעסוק בתורה ויעשה המצות וידבר דבורי תפלה, אם זכה

לשעה שהשיג אהבה ויראה אמיתות ובין לאהבה ויראה טבעיות, בין שיאמר הדבורים בפירוש המלות או לא, הכל יעשה המצות וידבר כפי מה דמשער בלביה בכח גדול וביד חזקה בכל כחו ומוחו לפי השעה, ואח"כ יזכה ויעלה כל זאת לשער החמשים אין עליון אור אין סוף בביתול המציאות, עד דלא ידע כלל בין אור לחשך ליום ולילה, נפשי יצאה בדברו (שה"ש ה ו), והחכמה מאין תמצא (איוב כח ב).

ויהיה סוד למען ספר שמי בכל הארץ הוא ג"כ מלשון חשבון ומנין, כמו שאמר משיח למרן רבינו הקדוש **הריב"ש טוב** המבואר, שאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי בזאת תדע, בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותך החוצה מה שלמדתי אותך והשגת, ויכולו גם הם לעשות יחודים בכל דבר ארצי ובכל ההוה שבעולם ובכל תנועה. וכמו שהעיד מורי הקדוש מו"ה **אברהם יהושע העשיל מאפטא** על רבינו הקדוש מו"ה **יצחק יעקב מולובלין** שאפילו פעפעי עיניו אינו מגביה בלתי יחוד שם, מכל שכן דבור ומכל שכן מעשה.

ופעם אחת אמר מורי דודי הקדוש [רבי צבי מזידיטשוב], הלכתי לבית התפלה בתפילין מארין הרבה, ושמעתי שקראו לפני הבו יקר לבריה וכו', ובאתי מבית התפלה וטלטלתי הלילקע ציבה בלי כוונה, ושמעתי קורין ווי לפלניא דמריד במאריה, שכן איתא בתוספתא (ברכות פ"ד מ"א) לא ישתמש אדם בפניו ורגליו אלא לכבוד קונוהו, ומייחד ה"ו כטעם **בכל דרכיך דע** הו (משלי ג ו), ועל ידי צדיקים כאלו, יכלו הקליפות ויהי עת רצון.

וזהו ולמען ספר שמי בחשבון ומנין השמות, חושבי שמו, **בכל הארץ** בכל מיני ארציות ההוה בעולם. ותריץ במסורה [ספר דין ואידך] 'נשפטה יחד ספר אתה' (ישעיה מגכ) חשוב ומנה המצות שלך שעשיתי בלא יראה ואהבה, ובדקות שתהיה רב ורבי וכיוצא, וחשוב עבירות שעשית ותהיה מן מארי דחושבנא, או בודאי 'תצדק' ותכריע הכף זכות שלך, ותהיה כך כח לייחד **ספר שמי בכל הארץ**. וכן להיפך כשתספר ותייחד שמי, יהיה נגד עיניך הכל, ותהיה ממאיר דחושבנא 'ספר אתה למען תצדק'.

'זהו ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וְהַבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׂאתִי אֶת יָדִי לְתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לְכֶם מִוְרֶשֶׁה אֲנִי הוֹי"ה (ו ח)

ר"ל ואחר הגאולה של מצרים שיהיו כל עשר ספירות בתיקון השלימות, ויחוד לתנא כמו לעילא, אז והבאתי

אתכם אל הארץ שהוא מלכות שמים. אשר נשאתי את ידי ר"ל כי עד עתה לא היה שום יחוד של תו"מ. ונשאתי הוא לשון נשיאות ראש למעלה יתירה ונשאתי את ידי ממנה עד עתה, בסוד אבא יסד ברתא, ובינה יסד ברא, עיין לקוטי תורה (משלי ג יט עה"פ **החכמה יסד** ארץ) ותבין. לתת אותה מלכות שמים.

לאברהם ליצחק וליעקב שבימיהם לא היה שום יחוד, אלא בתורת חסד אל ב"ה, כדאיתא בלקוטי תורה (פ' לך לך) צריך להבין אם קודם מתן תורה היה יחוד נעשה בימי האבות או לא, כי לא היה אז תורה ותפלה זו שאנחנו מתפללים, ודע כי הלא מתחלה קודם האבות לא היה יחוד תו"מ מעולם, לכן אמר הקב"ה לאברהם 'לך לך' לארץ

ישראל כדי שיבוא היחוד ויעורר האהבה, ובא היחוד על ידו ע"ש. נמצא שזהו שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה **והבאתי אתכם** עתה ג"כ אחר הגאולה של מצרים, אל הארץ אשר נשאתי את ידי עד עתה בימי גלות מצרים כנ"ל כמו שהיה קודם ביאת האבות לעולם הזה, שלא היה שום יחוד של תו"מ, ובימיהם אני כביכול נתתי אותה מלכות שמים לאברהם ליעקב וליעקב, ועתה אחר שיהיה הגאולה של יציאת מצרים נתתי אותה לכם לכל ישראל, מורשה כמו ירושה שהוא לעולם, אני ה' שיהיה יחוד של תו"מ, אני ה' יאהדונה"י כנ"ל והבן.

'בן ביתי' ח"י ב"ד כא מרבינו אליעזר צבי מקאמרא

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ולקחתי אתכם לי לעם ויהייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני הוי"ה אלהיכם המוציא אתכם ממצרים:

(שמות 17)

מצות עשה לידע בדרך פרט 'וידעתם כי אני הוי"ה אלהיכם' ואתם אחיי תדעו כלל גדול בעיני אלהותו יתברך הנעלם מכל חי, שכל מה שתמצא ותשיג בסתרי המרכבה, תדע באמונה שלימה, כמו שבאמת לא יושג לשום נברא אלא לידע שיש שם אלוה מצוי בעולם הממוצא כל המציאות (רמב"ם הלכות יסודי התורה פ"א ה"א), כהדין קמצא דלבושה מניח וביה (ע"ח שער הכללים פ"א), וכח הפועל בנפעל, אבל לא יושג מהותו באין פנים, כן בכל דרכי הספירות, לא תשיג בדעתך אלא שיש מציאות ספירות הקדושה, אשר על ידם מנהיג האין סוף ב"ה את כל העולמות, אבל חלילה לא תציייר בדעתך שום ציור והשגה חלילה, כי מה ידעת מה שפשטת מה חקרת, כולא סתים כקדמיתא (ע"ח ש"א ענף ה').

ואם יפתך היצר, מה לך לייגע עצמך במושכלות ובסודות התורה, אחר שתכלית הידיעה שלא נדע. אל תאמר כך בני, שהוא מצוה מן התורה כמבואר בוהר (ח"ב קכג): ובדברי רבינו הרמב"ם (מו"נ ח"ג פנ"א) ובדברי רבינו בחיי (חובת הלבבות שער היחוד פ"א), שמצוה לחקור בגדולת הבורא ובמדותיו, וזהו מצות עשה לידע בדרך פרט 'וידעתם כי אני יהוה אלהיכם' (שמות 17).

לחקור וללמוד בספר הוהר הקדוש ובכתבי מרן האר"י ובדברי מרן הבעש"ט ובכתבי הרמ"ק

ואין הכוונה חלילה, לחקור בדרך שחקרו קרואי שאול בדרך הפלסופיא, ארויים הרשעים שהלכו בדרך המות דרכי שאול. אלא הכוונה לחקור, וללמוד בספר הוהר הקדוש ובכתבי מרן האר"י ובדברי מרן הבעש"ט ובכתבי הרמ"ק.

יהר מלעיין בספרי החקירה להיות חוקר ומקובל

יהר מלעיין ביתר הספרים שנתחברו על צד החקירה, להיות חוקר ומקובל, בלי לב ולב וקרוב לטעות, להיות חכם חכמתו מרובה ממועשיו אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם ברמה. ועיקר התגלות החכמה הזאת בדורנו, לא היה אלא להאיר על הנפש לזככה בתשוקה ודביקות אהבה ויראה בקדושה וטהרה ועונה, ולא להיות חוקר ומקובל משפה ולחון חלילה חלילה אל בני לא טובה שמועה זאת, ולא נאה ללמוד חכמה זאת להיות חוקר ומקובל שלומדין פילוסופיא, אל בני...

'נתיב מצותיך' הקדמה

להיהר מספרי המתקדמו כמו מאז של גיהנום

'אנכי ה' אלהיך' (שמות יט, כ) וגו'. ובכלל מצוה זאת, לזהר כמו מן האש של גיהנום, שלא ללמוד ספרי המחקרים, חוץ מהספר נשמת חיים. וספר המורה (נבוכים) ילמוד, אם יהיה לו שכל רחב וקדוש, ובאם

לאו אל תעיין בו כלל. וכל ספרי רבינו המכונה לקבלת אור שבעת הימים רבינו חיים וויטאל, כולו צחצחות מתק לעינים, ומרפא לנשמה. וחון מספריו, סכנה עצומה מאוד לעיני בהם, ואל בניתך אל תשען (משלי ג, ה), ודי בזה בכאן כי אין כאן מקומו. ובפרט בספרי אחרונים דאחרונים, המיוסדים על דמיון אנושי דמיון הכוזב.

אוצר החיים' שמות דף קט:

התועלת לזה הוא שני דברים

והתועלת בזה הוא שני דברים. אחד, שעל ידי ידיעה וחקירה ולימוד הקדוש הזה, יתוסף בך יראה ואהבה ודביקות גדול, כיון שאתה יודע ומאמין שכל מצוה ודבור וכל תנועה ומחשבה, מעורר למעלה בשרשים עליונים, תהיה נזהר ממשכבות בטילות, וכשתעשה איזה דבר קדושה, תעשהו בזריזות ובשמחה ובאור ותענוג, עד אשר לא יכילהו הרעיון גדול התלהטות ונעימות עריבות ידיות מתיקות חשק חפץ דביקות דבור אהבה לאחד יחיד ומיוחד, אשר כל הדברים אלו נעדרו אצל מי שאין תבונה בו.

והשני, ישיג בזה תועלת גדול לתמיד לבוא, שבעת ההוא ישיגו כל אלו הענינים של אלהותו יתברך בלי מסך מבדיל, וכל העסקים בתורה, לא יהיה אלא בחלק פנימי, ואם אתה תזכה לעמוד ביניהם, תעמוד כאלם לא יפתח פיו. ואשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו אשר שמות חלקינו מיושבים לפניך מלך עליון, שיש חלקנו עמהם.

אוצר החיים' במדבר דף לא:

שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס

'דבי אלעזר אומר הוי שקוד ללמוד תורה, ודע מה שתשיב לאפיקורוס' (אבות ב, יד). כשקדים הללו שממהרין להוציא פירות שלהם, ועל כך נקראו שקדים, כך על ידי לימוד, מהרה תשלים נפשך בשלימות גדול ובזכות הלב, כי התורה מאירת עינים ומשמחת לב.

ואחר השקידה והזריזות היותר בתורה, בודאי תשיג הרבה השגות. ואני מזהיר לך, 'ודע מה' הידיעה שלך והשגה העיקרית שלך יהיה 'מה', מה ידעת, מה שפשטת, מה השגת, מה חקרת, הא כולא סתים ונעלם כבדקדמיתא (הקדמת הוהר א:), תכלית הידיעה שלא נדע.

ואחר כך אמר. הטובה הגדולה שיהיה לך בהשגת דעת הנעלם 'מה', מה אנחנו מה חיינו, ויהיה לך תועלת 'שתשיב לאפיקורוס', ואין לך אחי אפיקורוס גדול יותר מ'יצר לב אדם רע מנעוריו' (בראשית ח, כא), אשר כמה וכמה נאבדו על ידו בקושיות שלו המעלה על המוח ועל הלב בשטותים שלו, ונאבדו מעולם הזה ומהעולם הבא רחמנא ליצלן מפתויו.

והסגולה היותר נפלאה להיות ניצול מרשתו, להשיבו מה אני, אינני לא חוקר ולא מקובל ולא פילוסוף ולא חכם, אלא אני ואביון במיעוט חכמה ובאפס השגה, ויותר לא יכנס עמו בטוען ונטען, אלא יהודי אני אני ואביון, אין בי לא דעת ולא תבונה, איש פשוט כמו כל המון ישראל שהם קדושים זכים וטהורים. וכל אחד על ידי לבבו הנשבר כאין, ימשיך על עצמו קדושה ואמונה ובטחון באלהי ישראל, ובהשגחתו ובתורתו תורת אמת ורוח קדושה תניחהו ויצילהו מרשת אפיקורוס יצרו

הרע. וזה המשך הלשון 'הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב', שיהיה בך כח להשיב לאפיקורוס 'מה אני'.

ושוש דבריו להזהיר, שלא תאמר אחר שתכלית הידיעה שלא נדע, למה אייגע לידע כלל בנגלות התורה, ובפרט בסודי ורוי התורה אשר ברזי התורה ודאי לא אשיג כלל, אבל חלילה לומר כך אלא 'הוי שקוד ללמוד תורה' במהירות ובזריזות יומם ולילה בשקידה רבה. ואחר כך ודע מה, מה ידעתי דעת הנעלם, ובוה יהיה לך כח 'שתשיב לאפיקורוס' מה אני אדע, ומה ידעתי. אבל כשלא תשקוד על התורה יומם ולילה, לא תוכל לבוא לתכלית הידיעה שלא נדע, אלא תטעה עצמך בודאי ותיסבור שאתה מגדולי עולם, יודע כל נעלם, חוקר ומקובל, ואז תוכל חלילה להלכד ברשת אפיקורוס, כמו שראינו בעינינו כמה נעקרו מעולם הזה ומעולם הבא על ידי גאות וזון לבם בלתי תכלית הידיעה שלא נדע, והלכו בחקירות זרות ובשטותים של יצר הרע עד שנהפכו למינות רחמנא ליצלן.

'נצר חסד' אבות ב, יד

לא יאמר דבר בהקדמות חכמי האומות

'המגלה פנים בתורה שלא כהלכה וכו' שאין לו חלק לעוה"ב' (אבות ג, יא). שאין אומר הקדמות אמיתות מקובלות על פי חכמי התורה ומקבליה, אלא על פי הקדמות אריסטו הארור ימ"ש.

'נצר חסד' אבות ג, יא

לומר תורה על פי הקדמות אמת

רבי יצחק פתח (קהלת ה) 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך' וכו', כמה אית ליה לאודהרא דלא יטעי בהו, ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה וכו' (זהר יתרו פז).

דהיינו לומר תורה על פי הקדמות אמת, ממדרשי חז"ל, ומרן האר"י, והאר"י הבעש"ט מוסמך מאליהו שומע תורה מפי הקב"ה, אף על פי שיעקר עונש ואזהרה דכאן שלא לומר על פי הקדמות אריסטו הארור וכיוצא, אף על פי כן גם בכלל זה שלא לומר דברים בדוים מן הלב, והחכם יעיין היטב.

זהר ח' יתרו פז.

על ידי גאווה בא לידי חקירות

בכל דבר חכמה שאדם משיג, אפילו יהיה דבוק באלהיו כאלהיו וכמלך המשיח, ובכל תורה וחכמה שאדם לומד אפילו לשמה בהארה גדולה ובהתרחבות הדעת ובדביקות עד כלות הנפש, טועם ממש אור עולם הבא וזיו שכנינו בעוה"ז בתורה ובמצות, ופניו בוערת כמראה הלפידים רואה שם יהוה לנגד עיניו אש שחורה על גבי אש לבנה, ורואה מלאכים ושרפים, עדיין איננו בטוח שלא יתאחזו בו אלהים אחרים בגאווה, שהוא ע"ז ממש כופר בעיקר, ונופלין לו דרכים והמצאות וחקירות באלהותו יתברך ויתעלה מה למעלה ומה למטה ושאר חקירות של הבל, אשר זה לא יפול במחשבה אלא למי שדוחין אותו למיתתו למעלה למקום נחשים, וירחם על נפשו להאמין באלהיו אמונה פשוטה, שאין לך תנועה קטנה וגדולה הזוט אבר קטן שלא יהיה בו אלוהו של עולם, ויהיה דבוק באמונת אלהי עולם בדביקה וחסוקה ורצון ובהכנעה גדולה ובקבלת היסורין והבזיונות בשמחה רבה, ומחמת גודל האור השופע עליו לא ירגיש בחרפות ובזיונות.

'יזבל הברכה' שמות דף קצט.